

Turizm Lisans Öğrencilerine Yönelik Hazırlanan Yabancı Dil İngilizce Ders Kitaplarının Hedef Kitle Açısından Uygunluk Analizi*

Analysis of the Suitability of the English Textbooks Prepared for the Tourism Students in Terms of Target Audience

Umut BALCI¹, Fatoş METİN²

¹Sorumlu Yazar, Doç. Dr., Turizm Rehberliği Bölümü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Batman Üniversitesi, Türkiye, balci_u@yahoo.de, (<https://orcid.org/0000-0001-8196-4351>)

²Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı, Batman Üniversitesi, Türkiye, fatos4727@outlook.com, (<https://orcid.org/0000-0001-5736-2051>)

Geliş tarihi: 08.06.2018

Kabul Tarihi: 11.01.2019

ÖZ

Yabancı dil eğitiminin verimli bir şekilde yürütülebilmesi çeşitli kriterlere bağlıdır, bunlar yöntem, öğretim elemanı, fiziksel koşullar veya kullanılan materyallerdir. Eğitim alanı ve hedef kitle bağlamında hazırlanan ders kitapları yabancı dil eğitiminin en önemli unsurlarından bir tanesidir. Bundan dolayı bu çalışmada turizm lisans öğrencilerinin yabancı dil İngilizce dersleri için hazırlanan ders kitaplarının hedef kitleye uygunluğu üzerine odaklanılmıştır. Çalışmanın amacı *English for International Tourism* başlıklı ders kitabı örneğinde, turizm lisans öğrencileri için hazırlanan yabancı dil İngilizce ders kitaplarının hedef kitleye uygunluğunu sınamak ve veri analizi sonucunda ulaşılan sonuçlar bağlamında turizm odaklı hazırlanan yabancı dil İngilizce ders kitaplarının nasıl olması gerektiği konusunda öneriler getirmektir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, ders kitabı, yabancı dil, İngilizce, dil eğitimi.

ABSTRACT

Efficient foreign language education depends on various criteria. These are teaching staff, method, physical conditions or materials used in the language education. Textbooks prepared for target groups are one of the most important elements of foreign language education. Therefore, this study focused on the suitability of the textbooks, which are prepared for tourism graduate students as the target audience. The aim of the study is to test the suitability of English language textbooks prepared for tourism undergraduate students in the textbook titled English for International Tourism and to find out how English language textbooks should be prepared in the context of tourism analysis.

Key words: Tourism, textbook, foreign language, English, language education.

GİRİŞ

Turizm, dünyanın hızlı gelişen sektörlerinin başında gelmektedir. Ülkemizde de aynı durum söz konusudur. Dünya üzerinde her beş kişiden birinin turizm eylemine katılması ülke ekonomilerine canlılık kazandırmaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde turizmden maksimum

* Bu çalışma Doç. Dr. Umut BALCI danışmanlığında Fatoş METİN tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

seviyede gelir elde edilmektedir. Ama ülkemize gelen turist sayısı artma eyleminde olmasına karşın kâr seviyesi aynı oranda artma eyleminde değildir. Bu sorunun ana nedenlerinden biri de sektör çalışanlarının yabancı dil becerisi eksikliğidir. Yeterli düzey de dil eğitimi almamış sektör çalışanlarının ülkemize gelen turistleri tam olarak memnun etmesinin ve ülkemizi tam olarak tanıtmalarının imkansız olduğu aşikardır (Bkz. İşigüzel, 2013:365; Balcı, 1998). Bu bilgilerden hareketle turizm sektöründe çalışacak eleman yetiştiren turizm lisans bölümlerinde verilen yabancı dil eğitiminin çok önemli olduğu ve üzerinde hassasiyetle durulması gerektiği görülmektedir. Yapılan pek çok çalışmada turizm odaklı yabancı dil eğitiminin istenilen seviyelere ulaşamadığı dile getirilmektedir. Bunun çeşitli nedenleri vardır. Yabancı dil becerisinin sektör açısından önemine vurgu yapan Baykal ve Şahin (2015:31) özellikle turizm sektörü için büyük ihtiyaç olan yabancı dil bilgisi derslerine yeterince yer verilmediği, sadece mesleki yabancı dil dersinin de sektörel açıdan yeterli olamayacağını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, turizm sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli personeli yetiştirmek amacı ile turizm eğitimi veren yükseköğrenim kurumlarının yabancı dil stratejilerini net bir şekilde belirlemeleri, hem sektörün hem de ülkenin gelecek turizm hedeflerine göre yabancı dil derslerini şekillendirmeleri gerekmektedir (Gültekin ve diğ., 2015:130). Bu bilgiler ışığında, turizm eğitimi veren yükseköğrenim kurumlarının ders müfredatları yabancı dil dersleri bağlamında revize edilmeli, hedef odaklı yabancı dil derslerinin verilebilmesi için uygun yöntem ve materyal arayışına gidilmelidir. Çalışmanın çıkış noktasını da, verilen bilgiler ışığında, turizm odaklı yabancı dil eğitiminin verimli hale getirilebilmesi için araştırma yapmak ve muhtemel sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmek oluşturmaktadır.

Yabancı dil eğitiminin verimli bir şekilde yürütülebilmesi çeşitli kriterlere bağlıdır, bunlar yöntem, öğretim elemanı, fiziksel koşullar veya kullanılan materyallerdir. Ders kitapları da yabancı dil öğretim materyallerindedir. Eğitim alanı ve hedef kitle bağlamında hazırlanan ders kitapları yabancı dil eğitiminin en önemli unsurlarından bir tanesidir. Yabancı dil eğitiminde hızla ilerleyen teknolojiye bağlı olarak ders kitapları da değişmekte ve sıklıkla güncellenmektedir (Majjala, 2007:546). Öğretim elemanları ve öğretmenler yabancı dil öğrenen hedef kitleyi göz önünde bulundurup ders kitabı seçimi yapmaları gerekmektedir. Bu bilgilerden hareketle, turizm lisans öğrencilerinin yabancı dil dersleri için hazırlanmış İngilizce ders kitaplarının dil becerisi kazanma bağlamında büyük bir önem taşıdıkları ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı çalışmada turizm lisans öğrencilerinin yabancı dil İngilizce dersleri için hazırlanan ders kitaplarının hedef kitleye uygunluğu üzerine odaklandık. Çalışmamızın amacı *English for International Tourism* başlıklı ders kitabı örneğinde, turizm lisans öğrencileri için hazırlanan yabancı dil İngilizce ders kitaplarının hedef kitleye uygunluğunu sınamaktır. Çalışmamızda ayrıca, elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılan sonuçlar bağlamında turizm odaklı hazırlanan yabancı dil İngilizce ders kitaplarının nasıl olması gerektiği konusunda öneriler getirilmiştir.

Ders kitabı inceleme ve analizi bağlamında ele alınan pek çok akademik çalışmaya rastlamak mümkündür. Örneğin Demirel (2013), İşci (2012), Çelik (2011), Beyazit (2013), Barışkan (2010), Akpolat (2012), Sarıbülbül (2016), Canpolat (2010), Uyanık (2012), Tuna (2014), Batdı (2010), Kalıyeva (2015) Karataş (2014), Kalkan (2012), Keleş (2015), Kuşçu (2012), Saraç ve Arıkanç (2010), Çınar ve Akgün (2015), Genç (2002), Oruç ve Yavuz (2013) vb. bu konuyla ilgili tez ve makale çalışmaları hazırlamış, fakat bu çalışmalar arasında Turizm odaklı hazırlanan ders kitaplarının hedef kitle açısından uygunluk analizini ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bugün Avrupa ülkelerinde yabancı dil öğretimi Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü'nce belirlenen Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (çalışmamızın devamında ADOÇP)'na göre yapılmaktadır (Bkz. Güler, 2005:91; Karababa, 2012). Bu program çerçevesinde ortak dil kriterleri belirlenmiş ve yabancı dil öğretiminde kullanılacak yöntemler bu kriterlere göre şekil almıştır. ADOÇP yabancı dil eğitimi üzerine odaklanan bir metin olup Avrupa Birliği'ne üye ve üyelik sürecindeki ülkelerde yabancı dil öğretim

programlarını, program çıktılarını, sınav usul ve esaslarını, ders kitabı seçimini standart bir yapıya oturtmak ve bu konuda ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır (Bkz. Council of Europe, 2001; Arslan ve Coşkun, 2012:1). Çünkü ülkelerin eğitim sistemi o ülkenin kültürel, toplumsal, siyasal ve ekonomik arka planındaki gelişim ve değişimlere bağlı olarak belirlenmektedir. Bu yüzden ülkelerin eğitim sistemleri arasında farklılıklar ortaya çıkmaktadır (Bkz. Tok ve Arıbaş, 2008:208). Bu farklılıklardan dolayı ortaya çıkan sıkıntıları Avrupa genelinde ortadan kaldırmak amacıyla ADOÇP oluşturulmuş ve standart kuralları sayesinde göreceli değerlendirmelerin önüne geçilmiştir.

ADOÇP'nın yukarıda saydığımız amaçlarına paralel olarak, ayrıca turizm odaklı yabancı dil eğitiminin seviyesine ve durumuna da değinilmiştir. Turizm ülke ekonomilerini güçlendiren ve ekonomik sorunların çözümünde rol oynayan bir sektördür (Gülüm ve Artvinli, 2010:440). Kültürel, doğal ve tarihi zenginliklerin turizm sektörü bağlamında ele alınıp işletilmesi farklı kültürlerden ve dillerden insanlarla olan etkileşim çabasıyla mümkündür (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007:158). Bunun da yolu yabancı dil becerisinden geçmektedir. Uluslar kendi kültürel ve tarihi değerlerini dil becerisi sayesinde kolayca pazarlayabilmektedir. Bu nedenle iyi yabancı dil bilen personelin turizm sektöründeki işletmelerde istihdam edilmesi büyük önem arz etmektedir (Akgöz ve Görsoy, 2014:23). Yabancı dil eğitiminin turizm sektöründeki öneminden hareketle, ADOÇP'de de turizm sektöründe dil eğitiminin hangi ölçülerde olması gerektiğine yer verilmiştir.

ADOÇP'de turizm odaklı dil eğitimi öncelikli olarak ana hatlarıyla tanıtılmıştır. Daha sonra adım adım dil beceri seviyeleri tanıtılmıştır. Örneğin, başlangıç seviyesindeki bir öğrenci A1 seviyesinde olmalı (telc, s.36) ve bu seviyedeki bir öğrencinin turizm ile ilgili gerçeğe yakın görevleri yerine getirebileceği vurgulanmıştır. Dolayısıyla A1 seviyesindeki bir turizm öğrencisi;

• *Dilsel ifadeyi parmakla ya da başka bir hareketle destekleyerek basit alışverişler yapabilir.*

• *Gün, saat ve tarihi sorabilir ve söyleyebilir.*

• *Bazı basit selamlaşma kalıplarını kullanabilir.*

• *Evet, hayır, özür dilerim, lütfen, teşekkür ederim, kusura bakmayın diyebilir.*

• *Adı, uyruğu ve medeni durumu gibi kişisel bilgileri içeren karmaşık olmayan bir formu doldurabilir.*

• *Kısa ve basit bir kartpostal yazabilir (Bkz. telc, s. 36)*

A2 seviyesinde bir turizm öğrencisinin ise *konaklama, seyahat, alışveriş ve yeme içme gibi günlük durumlarla başa çıkabileceği, bir turizm danışma bürosundan karmaşık olmayan ve özel istekler dışında gerekli tüm bilgileri alabileceği* ifade edilmiştir (age, 37). ADOÇP'nın alt değerlendirme yöntemlerinden biri olan ALTE'de ise turizm odaklı yabancı dil eğitime yönelik daha detaylı bilgi verilmiş, ALTE *Yapabilir Tanımlayıcı* üç alanda oluşturulmuş, sosyal ve turizm alanı ise bu ana alanlardan biri olarak gösterilmiştir (telc, 234). ALTE'nin üç ana alandan birini doğrudan turizme ayırması Turizm odaklı dil eğitime Avrupa'da ne kadar önem verildiğinin bir göstergesidir. Kısacası, turizm sektöründe veya turizmle ilgili herhangi bir eğitim alanında istihdam edilecek kişilerden beklenen öncelikli beceri yabancı dil becerisidir. Yabancı dil becerisi olmayan kişilerin turizm sektöründe yer edinmeleri oldukça zordur. Bu dil becerisine hem ADOÇP'da hem de değerlendirme yöntemlerinden biri olan ALTE'de yer verilmiş, turizm sektöründe yer edinmek isteyen kişilerin istihdam yerlerine bağlı olarak en az A2 seviyesinde dil becerisi sahip olup kendini ifade edebilmeleri gerektiği aktarılmıştır. A2 seviyesinde başlayan dil becerisi istihdam alanına göre C'ye kadar çıkmaktadır. Avrupa Konseyi'nin turizm odaklı yabancı dil eğitimi çalışmaları *Turizm-Yabancı Dil* ilişkisini ve bu ilişkinin önemini ön plana çıkarmaktadır.

Yabancı dil bilgi ve becerisinin turizm sektörü açısından son derece önemli ve sektördeki istihdamlar göz önüne alındığında dil becerisinin öncelikli kriter olduğu çalışmamızda daha önce vurgulanmıştı. Yabancı dil becerisinin dile getirdiğimiz bu önemini çeşitli açılardan ele almak mümkündür: *Turizmin öznesi insandır ve turizm gelirlerinin kaynağı, seyahat eden insanların bireysel harcamalarından oluşmaktadır* (Emir ve Avan, 2010:205; Akt. Demir, 2014:534). Bu ifade seyahat etmenin ekonomik açıdan önemini ele almaktadır. Seyahat edenleri memnun edebilmek, farklı seyahatlere olanak tanımak için de hizmet kalitesinin ön plana geçmesi gerekmektedir. Bu da iyi bir yabancı dil becerisine sahip elemanlarla mümkündür. Baykal ve Şahin'in (2015:31) ise yabancı dil becerisinin sektör açısından önemine vurgu yapmış, özellikle turizm sektörü için büyük ihtiyaç olan yabancı dil bilgisi derslerine yeterince yer verilmediği, sadece mesleki yabancı dil dersinin de yeterli olamayacağını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla yabancı dil bilgi ve becerisi olmadan turizm sektöründe yer almanın çok zor olduğunu ifade etmişlerdir. Bu yüzden yabancı dil eğitimi özellikle lisans bölümlerinde ülkenin turizm hedeflerine göre belirlenmelidir. Gültekin ve arkadaşları da (Gültekin ve diğ., 2015:130) bu doğrultuda görüş bildirmiş, turizm sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli personeli yetiştirmek amacı ile turizm eğitimi veren yükseköğrenim kurumlarının yabancı dil stratejilerini, hem sektörün hem de ülkenin gelecek turizm hedeflerine göre belirlemelerinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Türkeri de (2014:9) yabancı dil bilgi ve becerisinin ayrıca dış turizmin canlandırabileceğini aktarmıştır.

Turizm sektöründe yabancı dil ihtiyacından dolayı, lisans düzeyinde turizm eğitimi veren üniversitelerde zorunlu hazırlık sınıfı bulunmasını gerektiğini Erdoğan ve Yıldırım (2014:25) dile getirmiş, yabancı dil becerisinin sektör açısından önemine böylelikle dikkatleri çekmişlerdir. Yabancı dille öğretimi ve hazırlık sınıfının zorunlu olmasını savunanların bilimsel gerekçelerini Sarihan (Sarihan, 2001:4; Akt. Çelebi, 2006:292) şöyle sıralamaktadır:

- *Yabancı dil bilgisi turizmi geliştirir.*
- *Yabancı dil bilgisi kalkınmayı hızlandırır.*
- *Türkçe, bilim dili değildir.*
- *Batı dilleri, özellikle İngilizce, uluslararası bir dil haline gelmiştir.*

Dayıoğlu (2010:45) yabancı dil bilgisinin önemini turistlerle kurulan diyalog üzerinden vurgulamış, yabancı ülkelere gelen turistlerin ihtiyaçlarının karşılanmasının önemli olduğunu, bunun turistlerin anadilinde yapmanın turistleri daha fazla çekeceğini ve memnun bırakacağını dile getirmiş, böylelikle yabancı dil becerisinin turizm sektörüne ciddi katkısını net ifadelerle açıklamıştır. Yabancı dil becerisinin turizm sektörüne yansımalarını ve gerekliliğini ifade eden Gürsoy ve Akgöz (2014, 23) ise yabancı dil becerisinin bireyi sosyalleştirdiğini ve onda iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sunduğunu dile getirmişlerdir. Sosyalleşen ve iyi derecede yabancı dil becerisine sahip bir birey ise turizm sektöründe aranan birey konumundadır ve sektörel açıkları kapatma konusunda ciddi destekleri olur. Bundan dolayı, özellikle turizm sektörüne eleman yetiştiren kurumlarda verilen yabancı dil derslerinin hedef kitleye uygun bir şekilde düzenlenmesi, onların ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Çünkü bu bireylerin yabancı ülkeleri ziyaret edip yabancı kültürlerle karşılaşmaları kaçınılmazdır (age).

Yabancı dil becerisine sahip olmanın turizm açısından önemini kısaca maddeleyecek olursak:

- Türkiye'deki hizmet kalitesinin en üst seviyeye çekilmesi gerekmektedir. Bu da turizm sektöründe çalışan personelin dil becerisiyle doğrudan ilgilidir.
- Yeterli düzeyde dil eğitimi almamış sektör çalışanlarının ülkemize gelen turistleri tam olarak memnun etmesi ve ülkemizi tam olarak tanıtmaları imkânsızdır.
- Turizm sektörü için büyük ihtiyaç olan yabancı dil bilgisi derslerine lisans bölümlerinde

yeterince yer verilmemektedir. Bu yüzden yabancı dil eğitimi özellikle lisans bölümlerinde ülkenin turizm hedeflerine göre belirlenmelidir.

- Sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli personeli yetiştirmek amacı ile turizm eğitimi veren yükseköğrenim kurumlarının yabancı dil stratejilerini, hem sektörün hem de ülkenin gelecek turizm hedeflerine göre belirlemelidirler.

- Yabancı dil becerisi bireyi sosyalleştirmekte ve onda iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sunmaktadır. Sosyalleşen ve iyi derecede yabancı dil becerisine sahip bir birey ise turizm sektöründe aranan birey konumundadır ve sektörel açıkları kapatma konusunda ciddi destekleri olur.

YÖNTEM

Turizm lisans öğrencilerinin ilgili sektörde kolayca yer edinebilmelerini sağlayan yabancı dil bilgi ve becerisi, alana yönelik hazırlanan yabancı dil ders kitaplarıyla doğrudan bağlantılıdır. Bu bağlantıdan hareketle hazırlanan çalışmamızda, ele alınacak İngilizce yabancı dil ders kitapları nitel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli ve doküman analizi yöntemi ile irdelenecektir.

2.1.Evren ve Örneklem

Araştırmamızın evreni yükseköğretimde ders materyali olarak kullanılan yabancı dil İngilizce ders kitapları oluşturmaktadır. Pearson Yayınevinin bir yayını olan *English for International Tourism* (Dublicka ve O’Keffe, 2017) adlı yabancı dil ders kitabının *Pre-Intermediate Student’s Book Workbook* ve *Intermediate Workbook* olarak iki seviyeye ayrılan ciltleri çalışmamızın örneklemini oluşturmaktadır.

2.2.Verilerin Toplanması ve Analiz

Çalışmamızın verileri, Pearson Yayınlarından çıkan *English for International Tourism* adlı ve farklı iki dil seviyesindeki öğrencilere hitap eden yabancı dil ders kitabından tarama yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. İlgili ders kitabı ulaşılmaya çalışılan hedefler geliştirilen ölçek bağlamında taranmış, tarama sonucunda her türlü görsel, alıştırma, konu, sözcük tercihi gibi veriler analiz edilmek üzere derlenmiştir. Çalışmada toplanan verilerin analizi için içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi metin veya metni oluşturan her türlü görsel simgelerden oluşan bir kümenin içindeki belli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemeye yönelik yapılır. Araştırmacılar bu kelime ve kavramların varlığını, anlamalarını ve ilişkilerini belirler ve analiz ederek metinlerdeki mesaja ilişkin çıkarımlarda bulunurlar (Büyükoztürk ve diğ., 2016:250).

Yabancı dil eğitimi için hazırlanan ders kitaplarının hedef kitleye uygunluğu ilk olarak yapısal (Brill, 2005:69), ikinci olarak da içerik (Neuner, 1979:159) açısından ele alınır. Yapısal analizde kitabın kaç bölümden oluştuğu, bölümlerin düzeni, yardımcı kaynaklar, kitapta yer alan şekil, tablo, semboller ve kitabın renk bütünlüğü irdelenir. İçerik analizinde ise aktarılan konuların güncelliği, hedef kitlenin temel özellikleri ve yaş ortalamasına uygunluğu, metin içerikleri, dört temel beceri, ülke bilgisi, alıştırmaların niteliği, sözcük tercihi, dil bilgisi konularının aktarımı gibi konular analiz edilir. Bu bilgilerden hareketle, çalışmamızın ölçeği Neuner (1979 ve 1994), Brill (2005), Fery ve Raddatz (2000) ile Maijala’nın (2007) yabancı dil eğitimi için hazırlanan ders kitaplarının analiz yöntemlerinden derlenerek geliştirilmiştir. Ayrıca, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında tanımlanan ve Turizm odaklı yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin seviyelerini belirlemeye yönelik oluşturulan kriterler de ölçeğe dahil edilmiştir. Bu ölçek bağlamında, çalışmamızın uygulama kısmında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. Ders kitabını oluşturan yazılı ve görsel materyallerde;

- Konular hedef yaş gurubuna hitap etmekte midir?

- Cinsiyet eşitliği sağlanmış mı?
- Dört temel beceriye hangi derecede yer verilmiş ve bu dağılım hedef gurup açısından uygun mu?
- Sözcük hazinesi turizm (alan eğitimi) eksenli mi?
- Kültür karşılaştırmasına yer veriliyor mu?
- Ünlü kişi ve bilim adamlarının yaşamlarına ve eserlerine yer verilmiş mi?
- Toplumsal rollere yer verilmiş mi?
- Şehir, ülke ve coğrafi bilgiye yer ayrılmış mı?
- Meslek bilgisi var mı? Hangi mesleklere ağırlık verilmiştir?
- İngilizce konuşan tüm ülkelere kültürel açıdan yer verilmiş mi?
- Öğrencilerin ilgisini çekebilecek güncel konulara yer verilmiş mi?
- Müzik, spor, tiyatro, edebi eserler ve filmlere kültürlerarası karşılaştırma yaparak yer verilmiş mi?
- Ünlü yazarların edebi metinlerine (şiir, drama, kısa öykü, masal vs) yer verilmiş mi?
- Ülkeler tarihi hakkında bilgi aktarılmış mı?

UYGULAMA

Çalışmamızın bu bölümünde *English for International Tourism* adlı İngilizce ders kitabı yöntem kısmında dile getirilen kriterler bağlamında ele alınmıştır.

English for International Tourism: Pre-intermediate Student's Book

English for International Tourism: Pre-intermediate Student's Book, Turizm Fakülte ve meslek/yüksekokullarında öğrenim gören lisans ve ön lisans öğrencilerinin mesleki İngilizce eğitimi için hazırlanmış bir ders kitabıdır. Kitap 143 sayfa ve 12 üniteden oluşmaktadır. Ayrıca yardımcı kitap ve CD gibi ek materyallere de sahiptir.

Ders kitabının ilgi çeken özelliklerinden biri dilbilgisi konularını ele alış yöntemidir. Ünitelerde işlenen dilbilgisi konuları kitabın 125 ile 131. sayfaları arasında listelenmiştir. Böylece öğrencilere, öğrendikleri dilbilgisi kurallarını toplu bir şekilde gözden geçirme olanağı sunulmuştur. Toplam 14 üniteye serpiştirilen dilbilgisi kuralları, yabancı dil becerisi kazanmak açısından en önemli ve öğrenilmesi gereken kurallar arasından seçilmiştir. Ayrıca bu konular turizm lisans eğitimi gören öğrencilerin mesleki dil kullanımını kolaylaştırabilecek konulardır. Kitap ayrıca bir adet CD içermektedir. İlgili ses CD'sinde ders kitabında bulunan metin ve dinleme alıştırmaları seslendirilmiştir. Öğrencilerin telaffuz bilgilerini geliştirmeleri açısından ses CD'si ders sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

3.1. Konular hedef yaş gurubuna hitap etmekte midir?

Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik yazılan bu kitabın konuları 18-25 yaş grubuna uygun olarak hazırlanmıştır. Bu yaş grubuna göre hazırlanan kitapta eğlence (s. 49, 66, 78, 87, 103), spor (s.27), iletişim (s. 69, 77, 88), yeme-içme (s. 18,19), sağlık (s. 49, 90, 91), vb. konulara yer verilmiş ve öğrencilerin bu anlamda beklentilerini karşılayan konular ele alınmıştır.

Şekil I: Eğlence (s. 103)

Resim 1’de de görüleceği gibi, incelenen İngilizce ders kitabının pek çok yerinde hedef kitleyi oluşturan öğrencilerin yaş gurubuna uygun konular tercih edilmiştir. Resimde safari, kayak, yüzme, tatil, dinlenme gibi etkinlikleri çağrıştıran etkinliklere yer verilmiştir. Resim 2 ve resim 3’te de sağlık konuları görselleştirilmiş, bu konular hedef kitlenin yaş ortalaması açısından uygun ve ilgi çekicidir.

3.2. Cinsiyet eşitliği sağlanmış mı?

Bu başlık altında, kitapta yer alan konu dağılımları, alıştırımlar ve diyaloglarda kadına ve erkeğe hangi ölçüde yer verildiği araştırılmıştır. Bundan dolayı kitapta yer isimler, meslekler, resimler ve toplumsal roller incelenmiş ve tüm ünitelerde kadın- erkek isimlerinin eşit oranda kullanıldığı (s. 22, 26, 36, 43, 60, 66), hem kadınların hem de erkeklerin ön plana çıktığı mesleklere yer verildiği (s. 8, 10, 28, 62, 84, 92, 106, 113, 117, 120, 122), seçilen görsellerde kadın ve erkeğin eşit şekilde kullanıldığı (s. 6, 7, 9, 14, 40, 46, 58, 60, 64, 66, 70, 84, 102, 120), iş ve ev hayatında kadın erkek eşitliğine (s.40) önem verildiği gözlemlenmiştir.

Şekil II: Kadın - Erkek (s. 7)

Yukarıdaki resimde restoran hizmetlerinde çalışan ve biri kadın biri erkek olan iki personel görselleştirilmiştir. Bu ve buna benzer pek çok görsel hem hedef kitlenin eğitim alanıyla ilgili konuları işlemekte, hem de kadın erkek eşitliğine vurgu yapmaktadır. Alıştırma, metin ve görsellerde kadın-erkek kullanım oranına yer verilmesi açısından ele aldığımız kitabın genelinde sistemli bir dağılım söz konusudur. Sadece belli ünitelerde değil, kadın erkek eşitliği kitabın tümünde eşit oranda kullanılmıştır. Bu durum kitabın en ilgi çekici ve önemli özelliği olarak ön plana çıkmıştır.

3.3. Dört temel beceriye hangi derecede yer verilmiş ve bu dağılım hedef gurup açısından uygun mu?

Okuma, yazma, dinleme ve konuşmadan oluşan dört temel beceri yabancı dil eğitiminin yapı taşını oluşturmaktadır. İyi bir yabancı dil becerisine sahip olmak demek dört temel beceriye hakim olmak anlamına gelmektedir. Bu yüzden birçok alanda yabancı dil eğitimi verilirken dört temel beceriye eşit ölçülerde yer vermeye çalışılmaktadır. Fakat bazı alanlarda, örneğin turizm alanında, bu becerilerin bazıları daha da önemsenmektedir. Çünkü turistlerle kusursuz bir iletişim kurmanın ilk koşulu akıcı bir biçimde konuşmaktır. İncelediğimiz ders kitabında okuma, yazma, konuşma ve dinlemeden oluşan dört temel becerinin yeterli ölçüde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kitabın her ünitesinde konuşma, okuma, yazma, dinlemeye yönelik aktivitelere yer verilmiş olup aynı zamanda fonetik alıştırmalarına da yer verilmiştir. Kitabın CD'sinin olması ise dinleme becerisini geliştirmeye yönelik önemli bir unsurdur. Konuşma becerisine diyaloglarla aktarılmıştır (s. 9, 22, 36, 43, 47, 96). Aynı zamanda hemen hemen her üniteye yer alan *speaking* (konuşma) bölümünde öğrencilerin konuşmaya yönelik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak amacı ile çeşitli alıştırmalara yer verilmiştir, örneğin sayfa 12'de verilen resim ile ilgili öğrencilerin konuşmaları istenmiş, sayfa 25'de öğrencilerden ülkelerinde bulunan ünlü mimarlar ve onların yaptığı eserler ile ilgili konuşmaları, sayfa 29'da öğrencilerden grup çalışması ile şehir turu (resimler ile harita üzerinde rotalarını çizmeleri) hazırlamaları, sayfa 67'de öğrencilerden partner çalışması yapmaları ve bu çalışmada birinin resepsiyonist diğeri de misafir olması istenmiştir.

Yazma becerisini geliştirmeye yönelik ise her üniteye boşluk doldurma alıştırmaları monte edilmiştir. Boşluk doldurma alıştırmaları dolaylı olarak yazma becerisini geliştirse de, tek başına yeterli bir uygulama değildir. Boşluk doldurma alıştırmalarının yanı sıra, kitapta öğrencileri anı, günlük vb. kısa metinler yazmaya sevk edecek alıştırmalar da yer almalıdır. İncelediğimiz kitap bu açıdan ele alındığında, yazma becerisini geliştirmeye yönelik boşluk doldurma alıştırmalarının kullanıldığı, ancak öğrencileri yazmaya konusunda güdüleyen alıştırmalara da yer verildiği gözlemlenmiştir. Örneğin sayfa 35'te Amsterdam veya Venedik'te bulunan bir otel ile ilgili araştırma yapıp mail yazmaları, sayfa 39'da hava ile ilgili şikâyet mektubuna cevap yazmaları, sayfa 51'de özür mektubu yazmaları, sayfa 61'de grup çalışması ile kendi ülkelerini ziyaret edenler için verilecek tavsiye-bilgi şeklinde kısa broşür hazırlamaları, sayfa 73'de cv ve mektup yazmaları, sayfa 85'de rezervasyon ile ilgili maile cevap yazmaları, sayfa 91'de ülkelerini-bölgelerini tanıtan broşür yazmaları istenmiştir. Yazma alıştırmalarının hepsinin hedef kitlenin eğitim alanıyla doğrudan ilgili olduğu da dikkatlerden kaçmamıştır. Okuma becerisini geliştirmeye yönelik kitapta pek çok metin yer almaktadır (s.7, 10, 25, 35, 40, 49, 75, 87, 88, 91, 105, 121). Aynı zamanda okuma becerisini geliştirmeye yönelik e-posta, mektup, fax, mesaj yazma vb. metinler de bulunmaktadır (s. 35, 38, 39, 59, 68, 82, 85, 94, 109, 110, 111, 112).

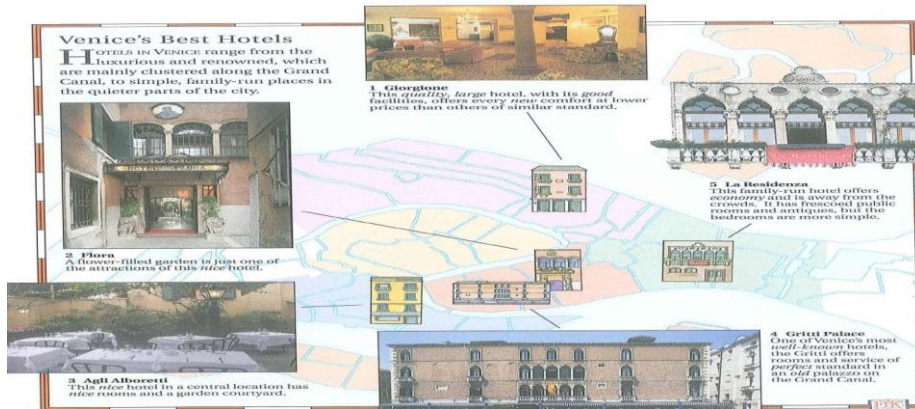
Şekil III: Dört Temel Beceri/Okuma (s.75)

Kitabın geneli dört temel beceri bağlamında değerlendirilecek olursa, aslında beceriler arasında eşit bir dağılımın yapıldığı gözlemlenmiştir. Kitabın geneline serpiştirilen okuma metinleri öğrencilere keyifli konularda okuma imkânı sunmaktadır. Konuşmaya yönelik hazırlanan alıştırmalar öğrencileri hem partner hem de grup çalışmasına sevk etmekte, onları güdülemektedir. Yazma alıştırmaları da azımsanmayacak derecede ele alınmış, öğrencilerin ilgisini çekecek konular hakkında yazma aktiviteleri geliştirilmiştir. Dinleme becerisi ise kitaba ek olarak hazırlanan dinleme CD'si ile geliştirilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, incelediğimiz kitabın dört temel beceriyi aktarma açısından kusursuz bir şekilde hazırlandığı tespit edilmiştir. Turizm odaklı bir ders kitabı olmasından dolayı, konuşma becerisine bir nebze daha fazla yer verilmesi beklenebilir, fakat kitabın konuşma becerisini geliştirmeye yönelik içerdiği alıştırmaya ve aktiviteler böyle bir ayrıcalığı gereksiz kılmıştır.

3.4. Sözcük hazinesi turizm eksenli mi?

İncelediğimiz kitabın ilk ünitesinden son ünitesine kadar turizm lisans öğrencilerinin sektörde kullanabilecekleri alan odaklı sözcükler kullanılmıştır. Kitaptaki tanıtımlar, okuma parçaları, alıştırmalar ve CD turizm ile doğrudan bağlantılıdır. Örneğin turizm sektöründe en çok kullanılan kavramlar otel ve otelcilik (s. 30, 31, 32, 34, 35, 65, 83, 92, 113, 115), turistik aktiviteler (s. 9, 78, 80, 90, 101), seyahat (s. 58, 64, 70, 71, 102), kültürel özellikler (s. 55, 88), yeme-içme (s. 19, 21, 22), kendini tanıtmaya (10, 40), iletişim (s. 13, 15, 38, 39, 68, 77, 85, 97, 104, 109, 110, 111), alışveriş (s. 55, 63), gezi (s. 28, 33, 49, 53, 87, 106, 121), restaurant (s. 36) vd. sözcüklere yer verilmiştir. Bu bağlamda kitabı tam anlamıyla öğrenen öğrenci turizm ile ilgili ihtiyaç duyacağı sözcük gruplarını kusursuz bir şekilde öğrenecektir.

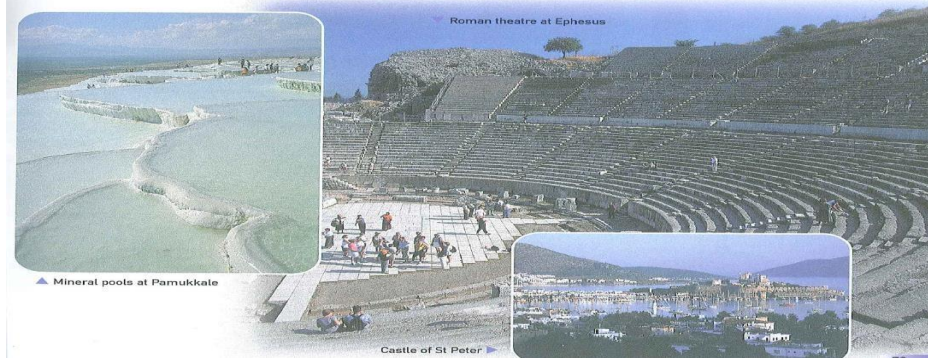
Şekil IV: Sözcük Tercih. Otel (s.34)

3.5. Kültür karşılaştırmasına yer veriliyor mu?

Kültürün dil eğitimde önemli yerinin olduğu bilinen bir gerçektir. Özellikle turizm lisans eğitimi alan öğrencilerin Türkiye dışından turistlerle sürekli bir etkileşim halinde olacakları gerçeğinden hareket edersek, önyargılara ve anlaşılmazlığa sebebiyet vermeyecek kusursuz bir iletişimin kurulması çok önemlidir. Bu bağlamda yabancı turistlerin kültürünü bilmek, onlarla sağlıklı bir etkileşim kurmayı kolaylaştırmaktadır.

İncelediğimiz ders kitabında farklı ülkelerin kültürlerine değinildiği tespit edilmiştir. Fakat bu durum kültürler arası karşılaştırma şeklinde değil, tersine tek taraflı yapılmıştır. Örneğin sayfa 22'de Türk yemeği ile ilgili boşluk doldurma alıştırması içinde bir cümle monte edilmiştir. Türkiye'yi tanıtmaya yönelik ise 8. ünite (s. 52, 53, 54, 55) bilgiler aktarılmıştır. Türkiye'nin turist çeken yerleri olan Bodrum, Pamukkale, İstanbul, ve Ankara'ya yer verilmiş, gezilecek yerler ile ilgili bilgi sunulmuştur. Aynı zamanda İstanbul'da Türk kültürünü yansıtan satın alınabilecek eşyalar ile ilgili görsellere ve metinlere yer verilmiştir. Ayrıca sayfa 115'te araba kiralama için kullanılacak olan bir ABD markası Chevrolet Lumina, 93. sayfada ülkelerin para birimi, sayfa 59 İngiliz havayolu bilgisi, sayfa 11'de çeşitli ülkeleri (Amerika Birleşik

Devletleri, Fransa, İspanya, İtalya, Rusya, Almanya) temsil eden görsel (özgürlük heykeli vd.) ve sayfa 11’de farklı uluslara mensup kişilerin isim ve ülke eşleştirmeleri gibi bölümler kültür odaklıdır. Bu bilgiler öğrencilerin kültür ile ilgili bilgilerini zenginleştirici niteliktedir. Ayrıca sayfa 88’de Thailand kültürü ile ilgili geniş bir bilgi sunulmuştur (görgü kuralları, İnsanları selamlama şekilleri, vücut dilleri, keşifleri, tapınakları).

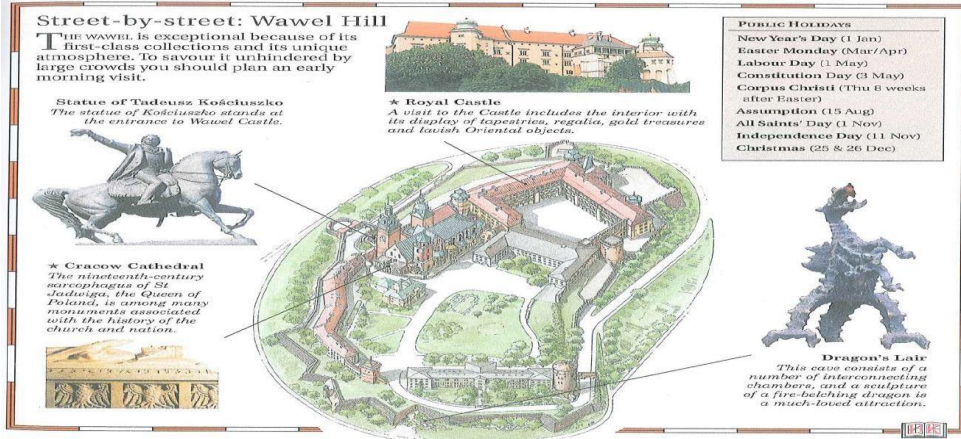

Şekil V: Kültür (s.53)

Kitabın geneli göz önünde tutulduğunda, incelenen ders kitabında farklı ülkelerin kültürlerine değinildiği gözlemlenmiştir. Bu yaklaşım öğrencilerin kültür bilgisi konusundaki muhtemel eksiklerini tamamlamak açısından önemlidir. Fakat daha sağlıklı ve kalıcı bilgi oluşturması açısından, ele alınan kültürel etmenlerin karşılaştırmalar yapılarak işlenmesi daha faydalı olacaktır. Örneğin, Türkiye’nin turistik bir bölgesinin farklı bir ülkenin turistik bölgesiyle karşılaştırmalı bir şekilde ele alınması veya Türk kültürüne ait yiyecek içeceklerin farklı bir kültürün yiyecek içecekleriyle karşılaştırılması daha kalıcı bilgilere, öz kültürel değerlere daha saygılı ve hoşgörülü yaklaşılmaya olanak tanıyacaktır. Bu bakımdan, incelediğimiz kitapta kültürler arası karşılaştırmaya yer verilmemesi ve kültürel etmenlerin tek taraflı aktarılması kitabın eksik bir özelliği olarak değerlendirilmiştir.

3.6. Ünlü kişi ve bilim adamlarının yaşamlarına ve eserlerine yer verilmiş mi?

Hem Türk hem de İngilizce konuşan toplumlardan ünlü kişilerin (sporcu, yazar, bilim adamı, sanatçı, politikacı vb.) karşılaştırmalı olarak sunulması öğrencinin konuya yönelik ilgi ve motivasyonunu artırır. Ayrıca öğrencinin kültür bilgisini zenginleştirir. Kitabın birkaç yerinde alıştırmaların içine serpiştirilmiş ünlü isimler göze çarpmaktadır. Örneğin; sayfa 11’deki alıştırmada yazar Cervantes’e, demokrat Brandt’a, Fransız göçmen ve barut fabrikası kurucusu Dupant ve fabrikasının adına, politikacı Adropov’a, aktrist Winger ve müzik guruplarından biri olan Nowak’a yer verilmiştir. Bu isimlerin anılması öğrencilerin işlenen konuya yönelik ilgilerini arttırması açısından önemlidir. Fakat bunların, alıştırmaların arasına serpiştirilmiş isimler olarak kullanılması tespit edilen bir eksikliklerdir. Bu gibi ünlülerin hem çalışma alanlarına hem de yaşamlarına dair bilgilerin okuma metinleri aracılığıyla aktarılması daha faydalı olacaktır. Örneğin, incelediğimiz kitabın 25. sayfasında Barcelona’nın ünlü mimarı ve İngiliz mimar John Ruski’den etkilenen Gaudi ve Gaudi’nin en ünlü eserlerinden biri olan Sagrada Família’ya metin içinde yer verilmiştir. Bu yaklaşım öğrencilerin ünlü kişiler ile ilgili bilgilerini kalıcılaştıracak, ayrıca genel kültür bilgisini geliştirecektir.

Şekil VI: Ünlü Kişiler (s.67)

Kitabın ayrıca 25 ve 26. sayfalarında Picasso cümle içerisinde geçmiş, ancak ona dair kapsamlı bilgiye yer verilmemiştir. Sayfa 27'de Barcelona futbol kulübü ve futbolcularına dair boşluk doldurma alıştırmalarına yer verilmiştir. Sayfa 36'da *Anne Frank'in Evi* ile ilgili bir cümle geçmiş ancak yine detaylı bilgi aktarılmamıştır. Sayfa 67'de *Wawel Hill*'de bulunan Litvanya, Polonya ve Beyaz Rusya'nın ulusal kahramanı kabul edilen Kosciuzko heykeli bulunmaktadır. Ancak ne heykel ne de Wawel Hill'in mimarisi ile ilgili bilgi verilmemiştir. Kitapta Türk tarihi, sporu, sanatçılar vs. hiçbir bilgiye yer verilmemiştir.

3.7. Toplumsal rollere yer verilmiş mi?

Toplumsal roller başlığı altında kadın ve erkeklerin toplum içindeki konumu ve bu konumların yansıtılış şekli ele alınmıştır. İncelen kitapta farklı meslek gruplarından kadınlara yer verildiği gözlemlenmiştir. Örneğin sayfa 7'de aşçı, 58'de hostes, 6 ve 92'de resepsiyonist, 106'da tur rehberi, 122'de kat görevlisi. Sayfa 40'da kadının mesleğinin hemşire olduğu ile ilgili kısa bir metin yer almaktadır. Kitapta turizmde çeşitli mesleklerde kadınlara yer verilmiş olup kadının toplumdaki yerine de değinilmiştir. Örneğin; 7 numaralı resimde turizm tur şirketinde çalışan bir kadın görselleştirilmiştir.

Şekil VII: Toplumsal Roller (s.6)

Alıntılanan resim ve sayfa numaraları belirtilen diğer meslek dallarında kadının toplum içindeki konumu işlenmiş, kadının erkekle aynı koşullarda çalışabildiği, toplumun her alanında görev ve sorumluluk ele aldığı işlenmiştir. Bu özelliğiyle, incelenen kitap kadının toplum içindeki konumunu erkeklerle eşit bir şekilde ele alması açısından kusursuzdur. Bu yaklaşımların diğer ders kitaplarında da benzer bir şekilde ele alınması kadınların toplumsal rollerini ve yerini hak ettiği yere taşıyacaktır.

3.8. Şehir, ülke ve coğrafi bilgiye yer ayrılmış mı?

Öğrencilerin işledikleri ders kitapları aracılığıyla İngilizce konuşan ülkelerin şehirlerini, komşularını, başkentlerini, önemli coğrafi özelliklerini öğrenmeleri genel kültür bilgisi açısından oldukça önemlidir. İncelediğimiz kitapta ana dili İngilizce olan ve olmayan ülke ve şehir isimleri alıştırmaya ve edebi metinlerin içine serpiştirilmiştir. Örneğin sayfa 11’de ülke isimleri (Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, İspanya, İtalya, Rusya, Almanya) verilmiş ve ülkeleri tanıtan önemli yapılar görseller (özgürlük heykeli vd.) ile zenginleştirilmiştir. Sayfa 14’de Amerika’nın bir eyaleti olan Florida’nın harita bilgisi ve üzerinde gezilebilecek yerler görseller ile birlikte açıklanmıştır. Sayfa 49’da yine ana dili İngilizce olan Güney Afrika’nın ulusal parkı ile ilgili bir metin mevcuttur. Sayfa 52, 53 ve 54’te Türkiye’nin başkenti Ankara, İstanbul, Pamukkale, Bodrum ve Kaş ile ilgili bilgi verilmiş ve gezilebilecek tatil, tarihi yerler ile ilgili alıştırmalara yer verilmiştir. Bu bilgiler sıklıkla görseller ile desteklenmiştir. Sayfa 66’da *Cracow* şehri ile ilgili alıştırmalar verilmiştir, ancak hangi ülkeye bağlıdır, konuştuğu dil nedir vb. bilgi bulunmamaktadır. Sayfa 70’de yer alan metinde Orta Avrupa gezisi ile şehir ve ülke isimlerine yer verilmiştir. Sayfa 71’de Avrupa haritasında bazı şehir isimleri verilmiştir. Sayfa 74 ve 75’te ana dili İngilizce olan *Yeni Zelanda* ile ilgili bilgi ve görseller yer almış, bu ülkenin başkenti, nüfusu, haritası, dağları, ulusal parkları, vb. gibi bilgilere yer verilmiştir. Sayfa 82’de kış oyunları amacı ile internette arama görseli ile birlikte Salt Lake şehri anlatılmış ve oteller, gecelik fiyatı vb bilgi verilmiş, ancak ülkenin nerede bulunduğu ile ilgili bilgi mevcut değildir. Sayfa 83’de İsviçre’nin Cenevre şehrinde bulunan SHMS uluslararası oteli, nerde bulunduğu, hangi dillerin (Fransızca, Almanca, İtalyanca, İngilizce) konuşulduğu vb. bilgi verilmiştir. Sayfa 90’da Taylan’dın en yüksek dağıyla, bir kaç tatil köyü ve barları ile ilgili ilgili kısaca bilgi yer almıştır.

Şekil VIII: Coğrafi Bilgi (s.71)

3.9. Meslek bilgisi var mı? Hangi mesleklere ağırlık verilmiştir?

Kitabın farklı yerlerindeki görseller aracılığıyla, turizm ile ilgili aşçı, tur rehberi, garson, kat görevlisi, resepsiyon, güvenlik, hostes, kabin görevlisi, kasiyerj (müşterinin otel dışındaki iş ayarlamalarını yapan birim), kapıcı (otelde), belboy gibi farklı mesleklere (s. 7, 28, 46, 62, 92, 106, 113, 120, 122) yer verilmiştir. Sayfa 7’de turizmde kullanılan misafirperverlik endüstrisi ile ilgili metin ve oteldeki farklı çalışma alanları (otel yöneticisi, barmen, muhasebeci, belboy, kapıcı, muhasebeci, kat görevlisi, garson) ile ilgili alıştırmada meslekler ile ilgili kısa tanımlar yer almaktadır. Sayfa 8’de *housekeeper* ile ilgili alıştırmaya yer verilmiş ve bu alıştırma CD dinletisi ile desteklenmiştir. Sayfa 10’daki kısa metinde resepsiyonda çalışan biri mesleği ile ilgili bilgi aktarımında bulunmuştur. Sayfa 62’de kabin görevlisi eğitimi ile ilgili alıştırmaya yer verilmiş ve bu eğitim ile ilgili bilgi ise CD’de yer almıştır. Sayfa 72’de farklı meslekler (su sporları öğretmeni, tur operatörü ve köpek balığı besleyicisi, karaoke şarkıcısı, misafir ağırlama personeli, stajyer krupiyer (bir kumarhanede kâğıt dağıtmak, rulet döndürmek, kazanan numaraları yüksek sesle bildirmek, yitirenlerin fişlerini toplayıp kazananlara vermek vb. gibi

görevleri olan, oyunu yöneten kimse) ile ilgili ilan metinlerine yer verilmiş olup metinlerde mesleklerin gerekleri kısaca açıklanmıştır.

3.10. İngilizce Konuşan Tüm Ülkelere Yer Veriyor mu?

Öğrencinin öğrendiği dilin hangi ülkelerde ana dil, bölgesel dil veya azınlık dili olarak konuşulduğunu bilmesi faydalı olacaktır. Sayfa 11'deki görsel aracılığıyla ülke eşleştirme çalışması önerilmiş, İngilizcenin resmi dil olarak konuşulduğu ülkelere kısmen yer verilmiş, ana dili İngilizce olmayan ülkeler yine aynı sayfadaki görseller (özgürlük heykeli vd.) ile eşleştirilmesi şartı ile aktarılmıştır. Dolayısıyla sayfa 11'de Fransa, Almanya, İspanya, Rusya, sayfa 49'da ana dili İngilizce olan Güney Afrika, sayfa 75'de ana dili İngilizce olan Yeni Zeland'a yer verilmiştir. Sayfa 14'de Amerika'nın eyaleti olan Florida, ana dili Hollandaca olan ancak ülkenin yarısından fazlasının iyi derece İngilizce bilen Amsterdam şehrine yer verilmiştir. Genel anlamda değerlendirecek olursak, incelenen kitapta İngilizce konuşan tüm ülkelere yer verilmediği, fakat yer alan ülke ve özelliklerinin ise buna rağmen yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Hangi ülkelerin hangi dili konuştuğuna dair bir tablonun sunulması bu bağlamdaki açığı kapatabilirdi. Ayrıca, metin veya alıştırmadan yola çıkarak, dünya üzerinde konuşulan dillere kısaca yer verilmesi faydalı olacaktır.

3.11. Öğrencilerin ilgisini çekebilecek güncel konulara yer verilmiş mi?

Güncel konuların ders kitabına dahil edilmesi öğrencilerin işlenen konulara yönelik ilgilerini arttıracak gibi, öğrendikleri konuların ve bilgilerin kalıcı olmasını da sağlar. Çünkü 18-25 yaş aralığındaki hedef kitleye hitap eden bir ders kitabında, bu yaş aralığında olan gençlerin güncel konuları ilerleyen teknoloji aracılığıyla sürekli takip ettiği, bu konuları kendi aralarında sürekli konuştukları göz önünde tutulmalıdır.

İncelenen ders kitabında güncel olan konularla ilgili metin ve görsellere yer verilmiştir. Örneğin sayfa 85, 104 ve 112'de günümüzün en sık kullanılan elektronik haberleşme araçlarından biri olan mail, 109 ve 10'da mektup, 111'de fax konuşturulmuştur. Sayfa 55'te ise ünite bağlamında işlenen bir konunun öğrenciler tarafından internet ortamında araştırılması teşvik edilmiştir. Sayfa 45'te kişinin internet ortamında iş arama örneği, sayfa 105 ve 82'de internette yer yön hakkında bilgi alma, sayfa 44'de CV hazırlama, sayfa 39'da hava durumu grafiği ile mektup yazma, sayfa 59'da İngiliz havayolu ile ilgili nette arama, sayfa 17'de araba kiralama ve 115'de ünlü araba markası (Chevrolet Lumina), sayfa 93'de ülkelerin para birimine, sayfa 69'da konferansta kullanılan aletlere, sayfa 104'de gazetede otellerin geri dönüşümü kullanımı ile ilgili kısa bir metne yer verilmiştir. Bu konuların hepsi hem güncel konular hem de turizm alanıyla doğrudan ilgilidir.

3.12. Müzik, spor, tiyatro, edebi eserler ve filmlere kültürlerarası karşılaştırma yaparak yer verilmiş mi?

Ders kitaplarında müzik, spor, tiyatro, edebi eserler, yazarlar ve filmlere yer verilmesi hedef kitlenin genel kültür bilgisini arttırması açısından çok önemlidir. Ayrıca işlenen konulara yönelik öğrenci ilgisini arttırma özellikleri de vardır. İncelenen kitapta müzik, tiyatro, dans gibi sanatsal aktiviteler ile ilgili hemen hemen hiçbir bilgi yoktur. Sayfa 25'te Barcelona ünlü mimar olan Gaudi ve eserleri, sayfa 67' Polonya'da bulunan Wawel Hill ile ilgili kısa bilgi verilmiştir. Dolayısıyla, bu madde bağlamında, incelenen ders kitabının eksik kaldığı gözlemlenmiştir. Bu eksiklik, daha sonraki baskılarda ünlü müzik gruplarına, tiyatro guruplarına ve oyunlarına, sportif faaliyetlere, yazar ve edebi eserlerine, gündemde uzun süre kalabilen filmlere yer verilerek kapatılabilir.

3.13. Ünlü yazarların edebi metinlerine (şiir, drama, kısa öykü, masal vs) yer verilmiş mi?

Yabancı dil ders kitaplarındaki metin çeşitliliği yazınsal metinden diyaloglara, e- posta mesajlarına kadar uzanan zengin ve geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Bu zenginlik öğrencilerin

dilini öğrendikleri ülkenin edebiyatını da tanımlarına yardımcı olmaktadır. İncelediğimiz ders kitabında pek çok okuma metni yer almasına rağmen, edebi metinlere hiç yer verilmediği gözlemlenmiştir. Oysaki edebi metinler hem yabancı dil eğitimi derslerinde ders malzemesi olarak kullanılabilmekte, hem de öğrencilerin kültür, sanat, edebiyat konularında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır. Bu bağlamda, incelenen kitapta edebi metinlere yer verilmemesi büyük bir eksiklik olarak ön plana geçmiştir.

3.14. Ülke tarihi hakkında bilgi var mı?

İncelediğimiz ders kitabında İngilizce konuşan ülkelerin kısa tarihlerine, geçmişlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Oysaki bazı okuma metinlerinde ülke tarihine değinmek, ülkelerin kültürlerarası etkileşimini somutlaştırmak adına öğrenciye büyük bir fayda sağlayacaktı.

SONUÇ

İncelenen ders kitabında dilbilgisi konularına basitten zora doğru, sistematik bir şekilde değinilmiş, dilbilgisi konularının ünitelere dağılımı dengeli bir şekilde yapılmıştır. Ayrıca dilbilgisi konuları, turizm lisans bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin sektörde gerekli olan yabancı dil becerisini edinmeleri açısından yeterli derecede ve dört temel beceri bağlamında ele alınmıştır. İngilizce ders kitabının yardımcı materyalleri olan çalışma kitabı CD hedef kitle odaklı hazırlanmıştır. Safari, kayak, yüzmeye, sportif etkinlikler gibi konular 18-25 yaş grubuna uygun olarak hazırlanmıştır. Bu yaş aralığı da üniversite öğrencilerini, dolayısıyla turizm lisans öğrencilerini kapsamaktadır.

Kitabın bütün ünitelerinde kadın erkek eşitliğinin sağlandığı tespit edilmiştir. Bu eşitlik alıştırmalara, okuma metinlerine ve görsellere yansıtılmıştır. Bu yaklaşım, ders ortamında konular işlenirken tüm öğrencilerin tüm konulara eşlik etmesi açısından önemlidir. Öğrencilerin turistlerle kusursuz bir iletişim kurmak ve sektörde kendilerine iyi bir konum edinebilmek için yabancı dile iyi derecede hakim olmaları gerekmektedir. Bu da dört temel becerinin iyi bir şekilde öğrenilmesi ve kullanılmasıyla mümkündür. İncelenen kitapta öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek için okuma metinlerine, yazma becerilerini geliştirmek için metin yazma alıştırmalarına, dinleme becerilerini geliştirmek için yardımcı kaynak CD aracılığıyla dinleme metinlerine ve konuşma becerilerini geliştirmek için diyaloglara yer verildiği saptanmıştır. Bu anlamda, incelenen kitap yeterli seviyededir. Kitabın en önemli ve kusursuz özelliği, kullanılan sözcük hazinesinin tamamen hedef odaklı olmasıdır. Kullanılan sözcük hazinesi turizm odaklıdır. Neredeyse her alıştırma ve okuma metninde otel, otelcilik, turistik aktiviteler, seyahat, kültürel özellikler, yeme-içme, kendini tanıtmaya, iletişim, alışveriş, gezi, restoran gibi alanların sözcük kümelerine yer verilmiştir.

Turizm lisans öğrencilerinin öğrendikleri yabancı dilin konuşulduğu ülkeleri ve o ülkelerin kültürünü yakından tanımları önemlidir. İncelediğimiz ders kitabında farklı ülkelerin kültürlerine değinildiği gözlemlenmiştir. Bu yaklaşım öğrencilerin kültür bilgisi konusundaki muhtemel eksiklerini tamamlamak açısından önemlidir. Fakat daha sağlıklı ve kalıcı bilgi oluşturması açısından, ele alınan kültürel etmenlerin karşılaştırmalar yapılarak işlenmesi daha faydalı olacaktır. Örneğin, Türkiye'nin turistik bir bölgesinin farklı bir ülkenin turistik bölgesiyle karşılaştırmalı bir şekilde ele alınması veya Türk kültürüne ait yiyecek içeceklerin farklı bir kültürün yiyecek içecekleriyle karşılaştırılması daha kalıcı bilgilere, öz kültürel değerlere daha saygılı ve hoşgörülü yaklaşılmaya olanak tanıyacaktır. Bu bakımdan, inclediğimiz kitapta kültürler arası karşılaştırmaya yer verilmemesi ve kültürel etmenlerin tek taraflı aktarılması kitabın eksik bir özelliği olarak değerlendirilmiştir. Hem Türk hem de İngilizce konuşan toplumlardan ünlü kişilerin (sporcu, yazar, bilim adamı, sanatçı, politikacı vb.) karşılaştırmalı olarak sunulması öğrencinin konuya yönelik ilgi ve motivasyonunu artırır. Ayrıca öğrencinin kültür bilgisini zenginleştirir. Kitabın birkaç yerinde alıştırmaların içine

serpiştirilmiş ünlü isimler göze çarpmaktadır. Ama bunun, kitabın geneli düşünüldüğünde yeterli bir seviyede olmadığı kanaatine varılmıştır.

Kadın ve erkeklerin toplum içindeki konumlarını ve algılanışlarını ele alan toplumsal roller başlığı altında yapılan inceleme sonucunda, kitapta yer alan meslek guruplarının kadın erkek arasında dengeli bir şekilde dağıtıldığı, kadınların toplum içindeki konumlarına önem verildiği, erkeklerle eşit seviyede her mesleği yapabileceklerini gösteren görsellerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin dilini öğrendikleri ülkelerin şehirlerini, komşularını, başkentlerini, önemli coğrafi özelliklerini öğrenmeleri genel kültür bilgisi açısından oldukça önemlidir. Kitapta ana dili İngilizce olan ve olmayan ülke ve şehir isimlerinin alıştırma ve edebi metinlerin içine serpiştirildiği tespit edilmiştir. Bu anlamda, incelenen kitabın yeterli olduğu kanısına varılmıştır. Kitapta yer alan meslek gurupları turizm ağırlıklıdır. Örneğin aşçı, tur rehberi, garson, kat görevlisi, resepsiyon, güvenlik, hostes, kabin görevlisi, kosiyerj (müşterinin otel dışındaki iş ayarlamalarını yapan birim), kapıcı (otelde), belboy, otel yöneticisi, barmen, muhasebeci, kapıcı, muhasebeci, kat görevlisi, garson, su sporları öğretmeni, tur operatörü, köpek balığı besleyicisi, karaoke şarkıcısı, misafir ağırlama personeli, stajyer krupiyer (bir kumarhanede kâğıt dağıtmak, rulet döndürmek, kazanan numaraları yüksek sesle bildirmek, yitirenlerin fişlerini toplayıp kazananlara vermek vb. gibi görevleri olan, oyunu yöneten kimse) gibi mesleklere yer verilmiştir. Bu anlamda, incelenen ders kitabının yeterli olduğu kanaatine varılmıştır.

Kitapta İngilizce konuşan tüm ülkelere yer verilmediği, fakat yer alan ülke ve özelliklerinin ise buna rağmen yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Hangi ülkelerin hangi dili konuştuğuna dair bir tablonun sunulması bu bağlamdaki açığı kapatabilirdi. Ayrıca, metin veya alıştırmadan yola çıkarak, dünya üzerinde konuşulan dillere kısaca yer verilmesi gerekmektedir. İşlenen konuların güncelliği öğrencilerin yabancı dil eğitimine yaklaşımlarını olumlu etkileyebilecek bir etmendir. Bu yüzden ders kitaplarında güncel konulara ağırlık verilmesi gerekir. Kitle iletişim araçları ve bunların insanlar tarafından kullanımı, insanların son zamanlarda en çok ilgilendikleri konulardan biri olan otomotiv sanayi ve araç markaları, ayrıca ülkelerin işsizlik oranları ve buna benzer güncel pek çok konu incelenen kitaba dahil edilmiştir. Bundan dolayı, ilgili kitabın güncel konuları ele alması açısından eksiksiz olduğu tespit edilmiştir.

Ders kitaplarında müzik, spor, tiyatro, edebi eserler, yazarlar ve filmlere yer verilmesi hedef kitlenin genel kültür bilgisini arttırması açısından çok önemlidir. Ayrıca işlenen konulara yönelik öğrenci ilgisini arttırma özellikleri de vardır. İncelenen kitapta müzik, tiyatro, dans gibi sanatsal aktiviteler ile ilgili bilgi aktarımına rastlanmamıştır. Dolayısıyla, bu madde bağlamında, incelenen ders kitabının eksik kaldığı gözlemlenmiştir. Kitapta ayrıca önemli yazarların edebi metinlerine de yer verilmediği tespit edilmiştir. Oysaki edebi metinler hem yabancı dil eğitimi derslerinde ders malzemesi olarak kullanılabilmekte, hem de öğrencilerin kültür, sanat, edebiyat konularında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır. Bu bağlamda, incelenen kitapta edebi metinlere yer verilmemesi büyük bir eksiklik olarak ön plana geçmiştir. İngilizce konuşan ülkelerin kısa tarihlerine, geçmişlerine yer verilmediği görülmüş, okuma metinlerinde ülke tarihine değinmenin gerekliliği aktarılmıştır.

ÖNERİLER

Yabancı dil ders kitapları hazırlanırken hedef kitlenin temel özellikleri ve beklentileri iyice araştırılmalı ve detaylı araştırmadan sonra kitap hazırlanmalıdır. Ders kitabında yer alan tüm konular, diyaloglar, metinler, görseller ve alışımlar hedef kitle bağlamında hazırlanmalıdır. Bu bağlamda, incelenen ders kitabının hedef odaklı kusursuz bir kitap olabilmesi için;

- Kitapta yer alan konuşma aktiviteleri arttırılmalıdır.

- Kitapta kültürlerarası karşılaştırmalara yer verilmelidir. Türk kültürü ile öğrenilen dilin kültürü arasında karşılaştırma olanağı sunan aktivitelere yer verilmelidir.
- Kitabın farklı yerlerine serpiştirilen ünlü kişiler yeterli olmadığı için, bunların sayısının arttırılması gerekir.
- Kitapta İngilizce konuşan tüm ülkelere yer verilmemiştir. Bu yüzden, hangi ülkelerin hangi dili konuştuğuna dair bir tablonun alıştırma olarak sunulması gerekmektedir.
- Kitapta müzik, spor, tiyatro, edebi eserler, yazarlar ve filmlere daha fazla yer verilmelidir.
- Yabancı yazarların eserlerinden edebi metinler seçip kitaba monte edilmesi gerekmektedir. Çünkü edebi metinler öğrencilerin kültür, sanat, edebiyat konularında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır.

KAYNAKLAR

- Acar, K., Tan, E., ve Balcı, U. (2017). Turizm odaklı almanca ders kitaplarının ülke bilgisi bağlamında analizi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(1), s. 651-672.
- Akgöz, E., ve Gürsoy, Y. (2014). Turizm eğitiminde yabancı dil öğrenme, istek ve kararlılıkları: Selçuk Üniversitesi Beyşehir örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(1), s.21-29.
- Akpolat, G. (2012). *Üç Fransızca ders kitabının meb 2006 Fransızca öğretim programı çerçevesinde incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arslan A., ve Çoşkun A. (2012). Avrupa dilleri ortak çerçeve programı: türkiye ve dünyada neler oluyor?. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:12, 20. Yıl, Özel Sayı, 12:1-19.
- Balcı, T. (1998). Türkiye’de germanistik ve turizm eğitimi. Sorunlar ve somut çözüm önerileri. *ÇÜ Eğitim Fakültesi Yayınları*. No: 15. Adana.
- Barışkan, C. (2010). *Türkiye’de hazırlanan İngilizce ders kitapları ile uluslararası İngilizce ders kitapları arasındaki kültür aktarımı farklılıkları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trakya.
- Batdı, V. (2010). *Yabancı dil ağırlıklı liselerde okutulan ingilizce ders kitabının etkili kullanılabilmesi için taşınması gereken özelliklere ilişki öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi: Elazığ ve Diyarbakır İlleri Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Baykal, D., ve Şahin, E. (2015). Türkiye’de turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının ders programlarına ilişkin bir içerik analizi. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2 (3), s:19-36.
- Beyazıt, H. (2013). *Yabancı dil olarak türkçe ve ingilizce ders kitaplarındaki öğrenme stratejilerinin kullanım*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Brill, L. M. (2005). *Lehrwerke/Lehrwerkgenerationen und die Methodendiskussion im Fach Deutsch als Fremdsprache*, Shaker Verlag, Aachen.
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (20. Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Canpolat, D. (2010). *İlköğretim 4. sınıfta okutulan İngilizce ders kitabına ilişkin öğretmen öğrenci ve uzman görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Council of the EU and EP. (2000). *Decision No 1934/2000/EC of the EP and of the Council of 17 July 2000 on the European Year of Languages 2001*. OJ, L 232.
- Çelebi, M.D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2) , s. 285-307.
- Çelik, Ş.N. (2011). *Orta öğretim ingilizce ders kitabı breeze 9 hakkında öğrenci, öğretmen ve müfettiş görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çınar, D. ve Akgün, Ö.E (2015). *Ders kitabı tasarımında artırılmış gerçeklik kullanımı: bir ingilizce ders kitabı bölümü örneği*. T. C. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, VII. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Sakarya, s. 98-103.
- Dayıoğlu, M. (2010). *Anadolu otelcilik ve turizm meslek lisesi stajyer öğrencilerinin yeterliliği konusunda işveren görüşleri: Edremit körfezi örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Demir Ş., ve Demir M. (2014). Öğrencilerin okul seçiminde kurumsal internet sitelerinin rolü: turizmde yükseköğrenim düzeylerine göre bir karşılaştırma. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(4), s. 528-548
- Demirel, M.B. (2013). *Diller için avrupa ortak başvuru metni kapsamında almanca delfin ders kitabının*.
- Dublicka, I. and O’Keeffe . M. (2017). *English for İnternational Tourism. (Pre- intermediate Student’s Book)*. (13. Basım). İngiltere, Essex: Pearsen Education Limited.
- Dublicka, I. and O’Keeffe . M. (2017). *English for İnternational Tourism (Pre- intermediate Workbook)*. (10. Basım). İngiltere, Essex: Pearsen Education Limited.
- Erdoğan, A., ve Yıldırım, Y. (2014). Türkiye’de lisans düzeyinde verilen turizm eğitimi üzerine genel bir değerlendirme: Geleceğe yönelik öneriler ve bir ders programı önerisi. *Social Sciences Research Journal*, 3(2), s. 16-26 , ISSN: 2147-5237.
- Genç, A. (2002). İlk ve ortaöğretim okullarında yabancı dil ders kitabı seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 74-81.
- Güler, G. (2005). Avrupa Konseyi ortak dil kriterleri çerçeve programı ve Türkiye’de yabancı dil öğretim süreçleri. *Journal of Social Science*, 6(1), s. 89-106.
- Gültekin, S. Doğan, O. Yağmur, Y. ve Dinçel, A. (22-25 Kasım, 2015). *Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin yabancı dil eğitimine yönelik memnuniyet düzeylerinin incelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği*. 16. Ulusal Turizm Kongresi Bildirileri Kitabı, s: 126-144, Çanakkale.
- Gülüm, K., ve Artvinli, E. (2010). Turizm coğrafyası dersinin coğrafi algıya etkisi: Deneysel bir çalışma. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, s. 439-453.
- Gürsoy., Y. ve Akgöz, E. (2014). Turizm eğitiminde yabancı dil öğrenme, istek ve kararlılıkları: Selçuk Üniversitesi Beyşehir Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(1). S. 21-29.
- İşçi, C. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ‘ Yeni Hitit’ ders kitabının dört temel dil becerisi ve kültür açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- İşigüzel, B. (2013). Turizm işletmeciliği ve otelcilik programlarındaki mesleki Almanca dersleri üzerine bir araştırma. *NWSA-Humanities*, 8(4), s. 363-371.
- Kaliyeva, A. (2015). *Türkçe ve İngilizce ders kitabında değerler eğitimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kalkan, C.K. (2012). *'Deutsch ist Spitze' adlı ortaöğretim Almanca ders kitabında ülke bilgisi öğelerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Karababa, C. (2012). Avrupa dil portfolyosu. *A.Ü. Dil Dergisi*, s:117.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, F. (2014). *4. Sınıf "Toko Demo" Almanca ders kitabının "diller için avrupa ortak başvuru metni" kapsamında analiz edilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keleş, O. (2015). *Türkçe ve Almancanın İkinci dil olarak öğretilmesinde kullanılan iki ders kitabının yazma becerisi açısından karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Kuşçu, E. (2012) : OBM öncesi ilköğretim 4. sınıf Fransızca öğretim programı ve Bonjour Le Français ders kitabına eleştirel bir bakış. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), s. 249-270.
- Maijala, M. (2007). Was ein Lehrwerk können muss – Thesen und Empfehlungen zu Potenzialen und Grenzen des Lehrwerks im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. *Info DaF*, 34(6), s. 543–561.
- Neuner, G. (1979). *Zur Analyse fremdsprachlicher Lehrwerke*, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main.
- Neuner, G. (1994). *Lehrwerkforschung – Lehrwerkkritik*. İçinde: Kast, Bernd; Neuner, Gerhard (Ed.). *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen Deutschunterricht*. Langenscheidt: Berlin. S. 8–22.
- Oruç, N, ve Yavuz, B. (2013). Yabancı dil öğretiminde ders kitabı seçimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6(27), s. 399-407.
- Saraç, H.S. ve Arıkanç, A. (2010). Yabancı dil ders kitaplarında hedef kültür bilgisini incelemede kullanılabilecek kontrol listesi uygulaması. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, s. 45-56.
- Sarıbülbül, E. (2016). *Objectif Diplomatie 1, le français des relations européennes et Internationales (A1/A2)" Fransızca ders kitabında yer alan görevlerin diller için Avrupa ortak başvuru metni ve eylem odaklı yaklaşıma göre incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Telc, (2013). Diller için avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme. *Almanya: telc GmbH*.
- Tok, H., ve Arıbaş. S. (2008). Avrupa birliğine uyum sürecinde yabancı dil eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), s. 205–227.
- Tuna, O. (2014). *Geschichte Und Geschehen 3 İsimli Alman tarih ders kitabında yer alan İslam tarihine ait bölümün değerlendirmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitiminin özel nitelikli sorunları ve çözüm önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 4(3), s. 1-14.

Uyanık, B. (2012). *Unique 9 ders kitabının Milli Eğitim İngilizce dersi öğretim programına uygunluğu*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

EXTENDED ABSTRACT

Tourism is one of the leading sectors that are developing rapidly. That is the case in our country, too. One fifth of the world population are engaged in tourism, which livens the economies of countries. In many countries around the world, maximum profit is gained from tourism. However, even though the number of tourists visiting our country tends to increase, the level of profit does not rise evenly. One of the main reasons for this is the lack of foreign language skills of the employees in the sector. It is obviously impossible that the employees having not taken sufficient language education could please the tourists and present our country properly. Therefore, it is considered that the foreign language education in the graduate programs which train employees for tourism is highly significant and to must be dwelled on. A great many studies have shown that tourism-oriented foreign language teaching is not as sufficient as desired. This has a lot of reasons. For instance, the number of class hours are not enough. Hence, higher education institutions raising qualified personnel for tourism should determine their strategies for foreign languages clearly and formulate foreign language courses according to the country's and sector's future goals for tourism. All things considered, the foreign language curriculum of the higher education institutions should be revised and available methods and materials should be found in order to implement objective-driven courses. The starting point of the study is, therefore, to do research in order to make the the tourism-oriented language teaching more productive and to come up with solutions for probable problems.

In order to implement a successful foreign language education, there are some criteria: methodology, teachers, physical environment and materials. Coursebooks are counted as materials. Coursebooks prepared in terms of educational environment and target audience are one of the most important factors. They are being adapted and updated according to fast-growing technology. Academicians and language instructors should take the learners into consideration and then select a coursebook. In the view of such information, it appears that English coursebooks written for tourism graduate students are of great importance for their acquiring language skills. Thus, we have focused on the appropriateness of the coursebooks written for English as a foreign language. The goal of our study is to test whether the course books prepared for language learners of tourism department are convenient for the target audience, with the course book named *English for International Tourism* taken as an example. After analyzing the gathered data, we have also concluded some suggestions on how tourism-oriented coursebooks should be. In our study, the English coursebooks are examined by survey model and document analysis method (content analysis method).

Throughout the book that was studied, grammar is sequenced systematically from easy to difficult and grammar topics are distributed over the units levelly. Furthermore, grammar is handled sufficiently for tourism graduate students to achieve foreign language skills and suitably in terms of four basic skills. The workbook and the supplementary CD were prepared concerning the target audience. Topics such as safari, skiing, swimming and sports activities are appropriate for people aged 18-25.

All the units are found to represent gender equality. Gender equality is visible throughout the exercises, the reading texts and the images. Students should have a good knowledge of foreign language in order to keep a clean communication with tourists and to get good positions in the sector. And that is possible by learning and using four skills. It is found out that the coursebook studied by us contains reading texts to improve reading skills, writing exercises for developing writing skills, listening texts in the supplementary CD to improve listening skills, and dialogues for improving speaking skills.

Vocabulary is tourism-oriented. Almost all the exercises and reading texts contain lexis and phrases related to hotels, touristic activities, travel, culture, eating, introducing oneself, communication, shopping, trips, and restaurants. Presenting celebrities (sportspeople, authors, scientists, artists and politicians) from both Turkish-speaking cultures and English-speaking cultures increases the motivation of learners. And it also enriches the general knowledge of the learner. There are several famous people interspersed through exercises in some parts of the book. The occupational groups mentioned in the book are equally distributed in terms of gender. Also, it is seen that women's status in the society is cared about and the images used reveal that women are able to do any job men do. In the book, the names of English spoken countries and cities and of others are used in exercises and literary texts. Occupational groups mentioned are mostly tourism-weighted. For example, chef, tour guide, waiter-waitress, hotel manager, housekeeper, receptionist, security guard, cabin crew, bellperson, valet, accountant, water sports instructor, tour operator, shark keeper, karaoke singer, hospitality service staff, croupier. In this sense, it is concluded that the coursebook tested is sufficient. It is observed that all English-spoken countries are not mentioned in the book, but the number of the ones mentioned is enough. Mass media and their use by people, automotive industry and car brands which people have been the most concerned with recently, unemployment rates and similar up-to-date topics are included in the book. Consequently, the coursebook is discovered to be complete in the way it handles current topics. The coursebook does not show any information about artistic activities such as music, theatre, and dance. It is seen that the book does not include literary texts by major authors, either.